

Sygn. akt: I C 427/19 upr

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2020 r.

Sąd Rejonowy w Krośnie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Małgorzata Gałuszka
Protokolant:	sekretarz sądowy Monika Wróbel

po rozpoznaniu w dniu 8 czerwca 2020 r. w Krośnie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko M. Ł.

o zapłatę

I. **zasądza** od pozwanej M. Ł. na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w W. **kwotę 8.041,06 zł** (słownie: osiem tysięcy czterdzieści jeden złotych 06/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 6 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty,

II. **zasądza** od pozwanej M. Ł. na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w W. **kwotę 1.517,00 zł** (słownie: jeden tysiąc pięćset siedemnaście złotych) tytułem kosztów postępowania, w tym kwotę 1.200,00 zł (słownie: jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia:

Sygn. akt I C 427/19

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Rejonowego w Krośnie z dnia 08 czerwca 2020 r.

Powód (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanej M. Ł. kwoty 8.041,06 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych, oraz kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł.

W uzasadnieniu powód wskazał, że na kwotę dochodzoną pozwem składa się: kwota 7.887,90 zł. tytułem niespłaconej należności z umowy pożyczki, kwota 107,94 zł. tytułem naliczonych odsetek za opóźnienie w spłatach rat umowy (...), kwota 45,22 zł. tytułem naliczonych odsetek za opóźnienie w spłatach rat umowy 184540866. Strony łączyły umowy pożyczki z dnia 06.07.2017 r. nr (...) oraz z dnia 09.11.2017 r. nr (...). Z tytułu umowy nr (...) pozwana wpłaciła kwotę 2.400,00 zł., z tytułu umowy nr (...) kwotę 830,64 zł. Wg stanu na dzień wniesienia pozwu po uwzględnieniu wszystkich dokonanych wpłat oraz po potrąceniu należnych kosztów, do uregulowania całości zobowiązania wynikającego z umowy nr (...), pozostaje łączna kwota w wysokości 5.320,66 zł., w skład której wchodzi: kapitał pozostały do spłaty w wysokości 5.069,71 zł., kwota należnych odsetek umownych w wysokości 143,01 zł., kwota należnych odsetek za opóźnienie w spłatach rat 107,94 zł. Umowa została wypowiedziana pismem z dnia 11.09.2018 r.

w wyniku czego pozostała do spłaty część zobowiązania wynikająca z umowy pożyczki stała się w całości wymagalna z dniem upływu okresu wypowiedzenia. Wg stanu na dzień wniesienia pozwu po uwzględnieniu wszystkich dokonanych wpłat oraz po potrąceniu należnych kosztów, do uregulowania całości zobowiązania wynikającego z umowy nr (...), pozostaje łączna kwota w wysokości 2.720,40 zł., w skład której wchodzi: kapitał pozostały do spłaty w wysokości 2.638,95 zł., kwota należnych odsetek umownych w wysokości 36,23 zł., kwota należnych odsetek za opóźnienie w spłatach rat 45,22 zł.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym w dniu 20 grudnia 2018 r. sygn. akt VI Nc-e 2286252/18, którym uwzględniono żądanie pozwu w całości, M. Ł. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych oraz kwoty 17,00 zł. tytułem opłaty skarbowej (k. 8v-9).

Pozwana zakwestionowała roszczenie dochodzone pozwem co do samej zasady jak i co do wysokości. Zaprzeczyła wszelkim twierdzeniom powoda poza twierdzeniami wyraźnie przyznanymi oraz zakwestionowała legitymację procesową czynną po stronie powoda. Z daleko idącej ostrożności procesowej pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia.

W piśmie z dnia 01.10.2019 r. pozwana podniosła, że nie rozliczono ewentualnych wpłat pozwanej, kwota roszczenia w wysokości 8.041,06 zł. jest kwotą zawyżoną. Pozwana wskazała, że koszty pożyczki zostały oparte na postanowieniach abuzywnych, które wobec tego stanowią świadczenia nienależnego powodowi. W tych okolicznościach nie powinien powód zaliczać wpłat pozwanej na poczet opłat pozaodsetkowych, lecz na poczet kapitału pożyczki. Zdaniem pozwanej koszt pożyczki jest zawyżony oraz nie znajduje pokrycia w faktycznych wydatkach pożyczkodawcy. Pozwana podniosła więc zarzut braku ekwiwalentności świadczeń, wyysku oraz abuzywności opłat umownych. Wartość pozaodsetkowych kosztów wskazana w umowie między stronami jest niezgodna z treścią art. 58 § 1 kc., gdyż zmierza do obejścia przepisów o odsetkowych maksymalnych. Podniosła także, że postanowienia umowne przewidujące opłaty dodatkowe nie były z pozwaną uzgadniane indywidualnie. N. od powyższego pozwana zarzuciła, że nigdy nie otrzymała od powoda wezwania do zapłaty (k. 47-50).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. Ł. zawarła z (...) S.A. z siedzibą w W. dwie umowy pożyczki – nr (...) z dnia 06 lipca 2017 r. oraz nr (...) z dnia 09.11.2017 r. Umowy zostały własnoręcznie podpisane przez pozwaną, podobnie jak wniosek o udzielenie pożyczki, gdzie zostały zawarte dane dotyczące jej sytuacji majątkowej. Pod umową znajduje się również oświadczenie pozwanej o wypłacie kwoty wynikającej z umowy pożyczki. Wszystkie najistotniejsze postanowienia umowne zostały wpisane przez przedstawiciela pożyczkodawcy odręcznie, tj. dotyczące wnioskowanej kwoty pożyczki, całkowitej kwoty pożyczki, opłat, oprocentowania. Umowy zostały zawarte w miejscu zamieszkania pozwanej M. Ł..

Umowa nr (...) została zawarta na następujących warunkach: kwota, którą otrzymała M. Ł. wynosiła 4.000,00 zł., kwota udostępniona klientowi przez przelew na inne rachunki wskazane w dyspozycji klienta złożonej we wniosku o pożyczkę – 234,00 zł. (opłacenie składki za przystąpienie do grupowego ubezpieczenia bezpośrednio na rachunek bankowy agenta ubezpieczeniowego), całkowita kwota pożyczki – 4.234,00 zł., prowizja za udzielenie pożyczki 1.987,38 zł., opłata przygotowawcza – 40,00 zł., opłata za elastyczny plan spłat – 851,74 zł., roczna stopa odsetek wynosiła 10% kwotowo 528,12 zł., całkowity koszt pożyczki 3.407,24 zł. a całkowita kwota do zapłaty 7.641,24 zł. Rata miesięczna wynosiła 424,52 zł., ostatnia rata miała wynieść 424,40 zł. Czas obowiązywania umowy wynosił 18 miesięcy, termin spłat kolejnych rat został ustalony do 6 dnia każdego miesiąca.

Umowa nr (...) została zawarta na następujących warunkach: kwota, którą otrzymała M. Ł. wynosiła 2.000,00 zł., kwota udostępniona klientowi przez przelew na inne rachunki wskazane w dyspozycji klienta złożonej we wniosku o pożyczkę – 156,00 zł., całkowita kwota pożyczki – 2.156,00 zł., prowizja za udzielenie pożyczki 786,96 zł., opłata przygotowawcza – 40,00 zł., opłata za elastyczny plan spłat – 337,28 zł., roczna stopa odsetek wynosiła 10% kwotowo 167,41 zł., całkowity koszt pożyczki 1.331,65 zł. a całkowita kwota do zapłaty 3.487,65 zł. Rata miesięczna wynosiła

290,64 zł., ostatnia rata miała wynieść 290,61 zł. Czas obowiązywania umowy wynosił 12 miesięcy, termin spłat kolejnych rat został ustalony do 9 dnia każdego miesiąca.

Na mocy w/w umów klient zobowiązywał się spłacać prowizję, opłatę przygotowawczą oraz opłatę ze elastyczny plan spłat. Stawały się one wymagalne w chwili wydania klientowi całkowitej kwoty pożyczki, tj. należne w chwili wydania klientowi całkowitej kwoty pożyczki, każda rata składała się z części kwoty brutto pożyczki oraz łącznej kwoty odsetek. Elastyczny plan spłat został określony w umowie jako pakiet świadczeń w ramach umowy pozwalający na zarządzanie pożyczką i składał się z okresowej przerwy w spłacie i gwarancji zniesienia obowiązku spłaty. Pożyczkodawca zastrzegł w umowie z tytułu świadczeń w ramach elastycznego planu spłat wynagrodzenie w postaci opłaty za elastyczny plan spłat. Na mocy postanowień umowy pożyczkodawca zastrzegł sobie prawo do naliczania odsetek od przeterminowanego zadłużenia, tj. odsetek za opóźnienie w spłacie kwoty brutto pożyczki (odsetki za opóźnienie) w wysokości ostatniej aktualnej rocznej stopy oprocentowania pożyczki powiększonej o 4 punkty procentowe jednak nie wyższych niż wysokość maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 21 kc.

Zgodnie z umową dokonane przez klienta wpłaty zaliczano na składniki wymagalnych rat w następującej kolejności: wymagalne odsetki z opóźnienia, wymagalne odsetki oraz kwota brutto pożyczki. W przypadku, gdy klient opóźniałby się ze spłatą kwoty równej co najmniej jednej pełnej racie, pożyczkodawca miał prawo wezwać klienta do zapłacenia zaległych rat bądź ich części w terminie 7 dni od doręczenia wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy, a w przypadku braku zapłaty może wypowiedzieć umowę w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania do zapłaty. Po upływie okresu wypowiedzenia umowy, pożyczkodawca zastrzegł sobie prawo do dochodzenia od klienta całości niespłaconej kwoty całkowitej do zapłaty przez konsumenta oraz naliczenia odsetek za opóźnienie od zaległej kwoty brutto pożyczki.

W obu umowach znalazło się oświadczenie pożyczkodawcy, że potwierdza, że przed zawarciem umowy pożyczki udzielający pożyczki udzielił wszelkich wyjaśnień dotyczących treści informacji przekazanych przed zawarciem umowy oraz postanowień zawartych w umowie, a także udzielił odpowiedzi na wszelkie zadane pytania w sposób umożliwiający podjęcie decyzji dotyczącej umowy. Pożyczkodawca potwierdzał także, że otrzymał formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego oraz zapoznał się z jego treścią, oświadczał dodatkowo, że nie ma wątpliwości odnośnie znaczenia poszczególnych postanowień umowy.

Z tytułu umowy nr (...) pozwana dokonała wpłaty kwoty 2.400,00 zł. Kwota ta przez stronę powodową została rozdzielona w sposób następujący: 2.001,08 zł. na kapitał (kwota netto pożyczki, prowizja, opłata przygotowawcza, wynagrodzenie z tytułu świadczeń w ramach elastycznego planu spłat), 385,11 zł. – odsetki umowne, 13,81 zł. odsetki za opóźnienie w spłatach rat.

Z tytułu umowy nr (...) pozwana dokonała wpłaty kwoty 830,64 zł. Kwota ta przez stronę powodową została rozdzielona w sposób następujący: 671,74 zł. na kapitał (kwota netto pożyczki, prowizja, opłata przygotowawcza, wynagrodzenie z tytułu świadczeń w ramach elastycznego planu spłat), 131,18 zł. – odsetki umowne, 27,72 zł. odsetki za opóźnienie w spłatach rat.

Pismem z dnia 11.09.2018 r. M. Ł. została poinformowana, że w związku z tym, że pomimo wcześniejszych wezwań, zaległość z tytułu opóźnienia w spłacie rat umów pożyczki nie została uregulowana, umowy pożyczki zostają wypowiedziane. Termin wypowiedzenia umowy pożyczki upływał dnia 18.10.2018 r., ale nie później niż po upływie 30 dni od doręczenia wypowiedzenia. Pismem z dnia 26.10.2018 r. pozwana została wezwana do zapłaty kwoty 8.041,06 zł. z tytułu w/w umów pożyczki z terminie do 09.11.2018 r. pod rygorem wszczęcia postępowania sądowego.

W związku z wypowiedzeniem umowy przed okresem, na który pożyczka została zawarta saldo zadłużenia z umowy nr (...) zostało pomniejszone o kwotę 42,33 zł. – zmniejszona została wysokość wynagrodzenia z tytułu świadczeń w ramach elastycznego planu spłat, uwzględniającej niewykorzystany okres świadczenia usługi. Powód naliczył odsetki od zadłużenia przeterminowanego za okres od dnia 07.07.2017r. do 06.09.2018 r. – kwota 121,75 zł. od zaległej kwoty pożyczki brutto (10% plus 4%). Ponadto, w związku z wypowiedzeniem umowy przed okresem, na który pożyczka została zawarta saldo zadłużenia z umowy nr (...) zostało pomniejszone o kwotę 9,55 zł. – zmniejszona została

wysokość wynagrodzenia z tytułu świadczeń w ramach elastycznego planu spłat, uwzględniającej niewykorzystany okres świadczenia usługi. Powód naliczył odsetki od zadłużenia przeterminowanego za okres od dnia 09.11.2017r. do 09.09.2018 r. – kwota 72,94 zł. od zaległej kwoty pożyczki brutto (10% plus 4%).

Dowody: umowy pożyczki nr (...) wraz z wnioskami o ich zawarcie – k. 30, tabela odsetek karnych – k. 24, historia spłat – k. 25-28, wypowiedzenie umów pożyczki – k. 31, przedsądowe wezwanie do zapłaty – k. 32, potwierdzenie nadania wypowiedzenia umowy wystawione przez (...) Sp. z o.o. w D. – k. 70-71/.

Dowody z dokumentów zawarte w aktach sprawy, nie budzą wątpliwości Sądu co do ich wiarygodności i rzetelności.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

Pożyczkodawca – strona powodowa (...) S.A. z siedzibą w W. profesjonalnie, zawodowo zajmuje się udzielaniem pożyczek i kredytów, natomiast pożyczkobiorca M. Ł. jest konsumentem. Zgodnie z treścią art. 221 kc, za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Przedmiotowa umowa pożyczki została więc zawarta w trybie art. 29 i 30 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t. j.: Dz.U. z 2018 r. poz. 993). Zgodnie z art. 3 ust. 1 cyt. ustawy przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550,00 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki (art. 3 ust. 2 pkt 1). Zgodnie z art. 29 ust. 1 cyt. ustawy umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta w formie pisemnej, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę.

Pozwana M. Ł. nie kwestionowała okoliczności zawarcia umowy ze stroną powodową. Pozwana zawarła dwie umowy pożyczki, w odstępie 4 miesięcy – pożyczka z dnia 06 lipca 2017 r. i 09 listopada 2017 r. W ocenie Sądu ta okoliczność nie budzi żadnych wątpliwości – strona powodowa jako dowód przedłożyła egzemplarze umów własnoręcznie podpisanych przez M. Ł., wraz z wnioskami o zawarcie umów.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana zakwestionowała powództwo co do zasady jak i wysokości. Podniosła zarzut przedawnienia oraz zakwestionowała legitymację procesową czynną po stronie powoda. Należy stwierdzić, że umowy zawarte zostały w 2017 r., zatem do przedawnienia w niniejszej sprawie nie poszło (pозew założony 06.12.2018 r.). Ponadto wierzytelność będąca przedmiotem niniejszego postępowania nie była przedmiotem cesji, strona powodowa jest wierzycielem pierwotnym, zatem ten zarzut również należy uznać za chybiony. Oba zarzuty zostały zgłoszone w ocenie Sądu „na wszelki wypadek”, bez znajomości okoliczności sprawy.

Pozwana podniosła po pierwsze, że strona powodowa w sposób nieprawidłowy dokonała wyliczenia dochodzonej kwoty. Domagała się przedłożenia wyliczenia przez stronę powodową spornej wierzytelności, z uwzględnieniem dokonanych przez pozwaną wpłat. M. Ł. przyznała, że na poczet obu pożyczek dokonała wpłaty kwoty 3.230,64 zł. – tak wynika także z zestawień przedłożony przez (...) S.A. Pozwana nie przedłożyła żadnych dowodów świadczących o tym, że dokonała wpłat w innej, wyższej kwocie. Sposób księgowania wpłat wynika bezpośrednio z zawartych przez pozwaną umów pożyczki.

Pozwana podnosiła, że sposób sformułowania przedmiotu pożyczki przez powoda utrudniał konsumentowi rozeznanie co do tego, jaką część pożyczki stanowił kapitał, a jaka część stanowiła koszty. W ocenie Sądu ta argumentacja pozwanej na uwzględnienie nie zasługuje. Wszystkie najistotniejsze postanowienia pożyczki, dotyczące kwoty wypłaconej, kwoty, którą należy zwrócić, odsetek, kosztów zostały sformułowane w sposób jasny i przejrzysty. Postanowienia te znajdują się na pierwszej stronie umowy, zostały wpisane odręcznie, pozwanej była znana wysokość raty, terminu spłaty itd. były wpisywane w jej obecności. M. Ł. nie podnosiła, że jakieś zapisy umowne były dla niej niejasne, jej zarzuty ogólnie odnosiły się do „konsumenta” i wprowadzenia go w błąd w procesie zawierania umowy. Ponadto M. Ł. podpisała oświadczenie, że osoba udzielająca pożyczki udzieliła jej informacji na temat

postanowień umownych oraz że nie ma także żadnych zastrzeżeń do sformułowań zawartych w umowie. Należy mieć na uwadze, że pozwana w przeciągu czterech miesięcy zawarła ze stroną powodową dwie umowy, na analogicznych warunkach, zawierających takie same koszty dodatkowe, tj. prowizje, opłatę przygotowawczą itd. zatem nie można przyjąć, że nie zdawała sobie sprawy co do warunków umowy, czy jakieś koszty ją w momencie przystąpienia do spłaty zaskoczyły. M. Ł. zatem uważała ofertę pożyczkową powoda za atrakcyjną i skorzystała z niej ponownie, kwestionując ją dopiero w momencie, gdy doszło do wypowiedzenia umowy z powodu uchybienia płatności rat obu pożyczek. Jak słusznie podnosiła także strona powodowa, na rynku pożyczek gotówkowych jest bardzo wiele firm zajmujących się zawodowo taką działalnością, pozwana jednak zdecydowała się na skorzystanie z oferty strony powodowej. Sąd dodatkowego z urzędu stwierdza, że M. Ł. przed tut. Sądem występowała w kilkunastu sprawach związanych z zaciąganiem pożyczek gotówkowych o różnorodnych podmiotów (np. Prokura, (...)), zatem miała rozeznanie na rynku oferującym tego typu usługi. Znany jest jej również, w jaki sposób wskazane podmioty funkcjonują, m.in. okoliczność, że prowadzą działalność przede wszystkim zarobkową. Pozwana podniosła zarzut abuzywności postanowień umownych dotyczących opłat dodatkowych, braku ekwiwalentności świadczeń. Wskazała, że naliczenie ich w tej wysokości stanowi próbę obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych, w umowie zawarte są klauzule niedozwolone zastrzegające opłaty nienależne i rażąco wygórowane, co powoduje konieczność oceny legalności postanowień przewidujących rażąco wysokie koszty pożyczki. strona powodowa nie uzasadniła także wysokości pobranych opłat, tj. nie wykazała, by były uzasadnione rzeczywistymi czynnościami podejmowanymi przez pożyczkodawcę.

Na wstępie należy zaznaczyć, że możliwość zastrzegania prowizji w umowach kredytu czy pożyczki nie budzi żadnych wątpliwości, jest dopuszczalna prawnie – art. 5 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim – „całkowity koszt kredytu – wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże, jeżeli są znane kredytodawcy, art. 30 ust. 1 pkt 10 w/ w ustawy – umowa kredytowa powinna zwierać „informacje o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie”. Prawo do wynagrodzenia jest szczególnym uprawnieniem podmiotu, który zawodowo zajmuje się udzielaniem pożyczek (kredytów), a zarobkowy charakter tej działalności nie budzi wątpliwości.

Strona powodowa odparła zarzuty pozwanej powołując się na treść art. 36 a ustawy o kredycie konsumenckim. Wskazała, że umowa pożyczki gotówkowej została zawarta po wejściu w życie powołanego w/w przepisu, tj. art. 36 a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1528), który wszedł w życie 11 marca 2016 r. na podstawie ustawy z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015 r. poz. 1357). Przepis ten, jak wskazał powód, wprowadza maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu. Umowa łącząca strony została zawarta po wejściu w życie wskazanego art. 36 a ustawy o kredycie konsumenckim, a w takim stanie rzeczy przepis ten ma do niej zastosowanie. Pojęcie pozaodsetkowych kosztów kredytu zostało zdefiniowane w art. 5 pkt 6 a ustawy o kredycie konsumenckim. Pojęcie to obejmuje wszystkie koszty, które konsument ponosi w związku z umową o kredyt konsumencki, z wyłączeniem odsetek. P. kosztami kredytu będą w szczególności wszelkie opłaty, prowizje, koszty ustanowienia zabezpieczeń, w tym koszty notarialne, które konsument jest zobowiązany uiścić na rzecz kredytodawcy w celu otrzymania kredytu w ogóle lub też w celu otrzymania kredytu na warunkach wnioskowanych przez konsumenta (ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu).

Artykuł 36a w/w ustawy wprowadza limit wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu zarówno w odniesieniu do określonego okresu spłaty kredytu (ust. 1), jak i limit maksymalny dla całości umowy o kredyt konsumencki (ust. 2). Maksymalna wysokość wspomnianych kosztów jest ustalana poprzez dodanie dwóch wartości: 25% całkowitej kwoty kredytu oraz 30% całkowitej kwoty kredytu obliczonej stosownie do długości okresu spłaty, przy czym wymieniona wartość 30% obowiązuje dla okresu jednego roku. W praktyce oznacza to, że pozaodsetkowe koszty kredytu nie mogą w skali 6 miesięcy przekroczyć 40% całkowitej kwoty kredytu (25% + 15%), w skali roku 55% (25% + 30%), w skali 2 lat 85% (25% + 60%), a w każdym wypadku 100% całkowitej kwoty kredytu, stosownie do art. 36a ust. 2 ustawy (zob.

uzasadnienie do projektu ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, Druk sejmowy VII kadencji, Nr 3460, s. 21).

W razie ustalenia przez kredytodawcę, na podstawie umowy o kredyt konsumencki, kwoty pozaodsetkowych kosztów kredytu przekraczającej wartości maksymalne wskazane w art. 36a ust. 1 i 2 ustawy o kredycie konsumenckim, konsument jest zobowiązany wyłącznie do zapłaty kwoty odpowiadającej rzeczonym wartościom maksymalnym (art. 36a ust. 3 powołanej ustawy).

Wartości maksymalne przewidziane w art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim zostały ustalone przez ustawodawcę w oparciu o analizę danych dotyczących działalności kredytodawców, odzwierciedlających realia rynku kredytowego. W szczególności w wypadku niskokwotowych, krótkoterminowych kredytów (tzw. mikropożyczki), udzielanych na okres nieprzekraczający miesiąca, przeciętne koszty operacyjne kredytodawcy wynoszą od 26% do 38% całkowitej kwoty kredytu. Limit pozaodsetkowych kosztów kredytu w wysokości 25% całkowitej kwoty kredytu (pierwsza wartość przewidziana we wzorze w art. 36a ust. 1) odpowiada zatem dolnej granicy kosztów operacyjnych ponoszonych rzeczywiście przez kredytodawców, co ma ich motywować do racjonalizacji tych kosztów z korzyścią dla konsumenta. Z kolei w wypadku kredytów udzielanych na dłuższy okres koszty operacyjne stanowią od 27,5% do 51% całkowitej kwoty kredytu, zaś kredytodawca ponosi ponadto koszty ryzyka kredytowego w wysokości od 22% do 51% tej kwoty. W konsekwencji całkowite koszty kredytu udzielonego na okres ok. 1 roku wynoszą od 49,5% do 76% całkowitej kwoty kredytu. Zob. szerzej uzasadnienie do projektu ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, (...) sejmowy VII kadencji, Nr 3460, s. 19–22.

R. legis dla wprowadzenia powyższych regulacji była okoliczność, iż ograniczenie możliwości pobierania nadmiernych odsetek wynikające z art. 359 § 21 Kodeksu cywilnego nie stanowi wystarczającego instrumentu ochrony interesów konsumenta w sytuacji, gdy przedsiębiorcy, przestrzegając regulacji dotyczących maksymalnej wysokości odsetek, jednocześnie zastrzegają wysokie prowizje i dodatkowe opłaty o charakterze pozaodsetkowym. W konsekwencji tego rodzaju praktyk łączne koszty obsługi długu niejednokrotnie przekraczają wysokość zaciągniętej pożyczki lub kredytu. Wysokie koszty pozaodsetkowe, w przypadku korzystania przez konsumenta z pożyczek i kredytów w kilku instytucjach jednocześnie, powodują szybko rosnący obszar zadłużenia. Uwzględniając powyższe przesłanki, w ocenie projektodawcy należy podjąć działania regulacyjne, których celem jest zapobieganie przypadkom pobierania przez kredytodawców kredytu konsumenckiego nieuzasadnionych (zbyt wysokich) opłat" (por. Uzasadnienie do projektu..., VII kadencja, druk sejm. nr 3460, s. 19).

Celem powołanych przepisów jest zatem ochrona konsumentów przed nadmiernym obciążeniem finansowym w związku z kredytem konsumenckim (lichwą). Przyjmuje się, że art. 36a–36d i art. 33a ustawy o kredycie konsumenckim oraz przepisy o odsetkach maksymalnych (art. 359 § 21, art. 481 § 21 k.c.) tworzą system cywilnoprawnej ochrony przed lichwą.

Limity o których mowa w art. 36 a – 36 c powinny być uwzględniane przez Sąd z urzędu. Dotyczy to każdego postępowania o charakterze rozpoznawczym prowadzonego przeciwko konsumentowi albo z powództwa konsumenta w związku z umową o kredyt konsumencki, w tym postępowania upominawczego. Strona powodowa ustalając wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu nie przekroczyła limitów ustawowych wynikających z przepisów ustawy o kredycie konsumenckim.

Nie można podzielić zarzutu strony pozwanej, że zastrzeżenie opłat nie stanowiących odsetek w dopuszczalnej prawnie wysokości zmierzało do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. Taka sytuacja zachodzi wówczas, gdy wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu przekracza wartość przewidzianą przez ustawodawcę, co w niniejszym stanie faktycznym nie ma miejsca. Nie sposób podzielić stanowiska, iż obejściem prawa i sprzecznym z zasadami współzycia społecznego jest pobranie opłat, których wysokość nie przekracza kwoty przewidzianej prawem. W chwili zawarcia umowy konsument wiedział o tym, że zostaną one pobrane i znał ich wysokość. Nie ma zatem podstaw, aby w zakresie, w jakim pobranie tych opłat dopuszcza ustawodawca, uznawać ich pobranie za sprzeczne z prawem i zasadami współzycia społecznego. Stąd też zarzut naruszenia przepisu art. 58 kc. w ocenie Sądu jest chybiony.

Pozwana nie wykazała, aby znajdowała się w przymusowym położeniu, została do zawarcia umowy przymuszona jakimś konkretnym zdarzeniem czy sytuacją. W takim stanie rzeczy nie można mówić o wykorzystaniu przymusowego położenia pozwanej, która w sposób dobrowolny przystąpiła na zaproponowane jej warunki, zatem o wyzysku, o którym pisał pełnomocnik M. Ł. w piśmie z dnia 01.10.2019 r. (k. 47-50). W chwili obecnej na rynku usług kredytowych działa tak wiele podmiotów, że pozwana miała możliwość wyboru i skorzystania z usług innej firmy pożyczkowej lub oferty banku.

Strona pozwana podnosiła także zarzut naruszenia zasad współżycia społecznego poprzez zastrzeżenie wysokiej jej zdaniem zbyt wysokich opłat. Nie można uznać, że wysokie oprocentowanie, czy też koszty pożyczki są naruszeniem zasad współżycia społecznego, skoro ustawodawca w takiej wysokości je dopuszcza. Jak wyżej podniesiono, opłaty na zapłatę których przystąpiła pozwana nie przekraczały pozaodsetkowych kosztów kredytu, w rozpatrywanym stanie faktycznym nie doszło do naruszenia przepisu art. 36 a ustawy o kredycie konsumenckim.

Nie jest zasadny również zarzut abuzywności postanowień umowy dotyczących prowizji naliczonej przez pierwotnego wierzyciela. Przepis art. 3851 kc. pozwalający na dokonanie oceny przepisów umownych pod kątem uznania ich za klauzule niedozwolone (abuzywne) dotyczy jedynie głównych świadczeń stron. Odsetki zastrzeżone w umowie w ocenie Sądu miały charakter głównie waloryzacyjny i nie stanowiły one jedynego wynagrodzenia pożyczkodawcy z tytułu udzielonej pożyczki. Odsetki mają na celu głównie kompensowanie pożyczkodawcy spadku wartości nabywczego pieniądza, co może mieć miejsce szczególnie w sytuacji, gdy spłata zobowiązania jest rozciągnięta w czasie (co miało miejsce w przedmiotowej sprawie).

Strona powodowa odnosząc się do zarzutów nieprzedstawienia powodów naliczenia wysokich kosztów przedstawiła swoje stanowisko w tym zakresie w piśmie z dnia 29.11.2019 r. (k. 62-69). Sąd przedstawione w tym zakresie stanowisko w pełni podziela. Należy wskazać, że zgodnie z utrwalonymi podglądami literatury wysokość prowizji (opłat) nie musi być wprost zależna od tego, jakie przedsiębiorca podniósł koszty w związku z udzieleniem kredytu konsumenckiego (...) „nie jest relewantne, czy naliczane należności pozostają w adekwatnej wysokości w stosunku do kosztów ponoszonych przez kredytodawcę. W omawianym przypadku wystarczy występowanie funkcjonalnego związku kosztu z umową o kredyt konsumencki „(T. Czech, Limit pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego „Monitor Prawa Bankowego (...))”. Strona powodowa wskazała, że sporna wysokość prowizji czy innych opłat stanowi wynagrodzenie należne instytucji pożyczkowej za przeprowadzenie całego procesu, składającego się zarówno z czynności faktycznych i prawnych, mających na celu udzielenie pożyczki. W szczególności należy podkreślić, instytucja pożyczkowa ponosi koszty działań marketingowych, jak również lokali za pomocą których prowadzi działalność gospodarczą, a także ponosi ciężary publicznoprawne. Ponosi także koszty informatyczne związane z udzielaniem i obsługą pożyczek, koszty działań windykacyjnych, koszty obsługi telefonicznej oraz korespondencyjnej. Instytucja pożyczkowa zobowiązana była również do przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej, a wreszcie do pokrycia kosztów pracowniczych. Strona powodowa wskazała także, że tego typu pożyczki gotówkowe są obarczone wysokim poziomem ryzyka, obraca własnymi środkami, a nie jak banki pieniędzmi klientów.

Sąd Okręgowy w Sieradzu w wyroku z dnia 14.11.2018 r. sygn. akt I Ca 441/18 wskazał, że „nakładając w ustawie o kredycie konsumenckim

na pożyczkodawcę szereg obowiązków, ustawodawca nie wprowadził wymogu specyfikowania, w jaki sposób wyliczona została pobrana prowizja, poprzez wyliczenie konkretnych kosztów, jakie ma pokryć, ryzyka, jakie ma zabezpieczyć, planowanego zysku. Gdyby taka intencja istniała, to ustawodawca nałożyłby na instytucje pożyczkowe obowiązek zawarcia takich informacji w formularzu informacyjnym. Obowiązek taki nie jest znany także w innych branżach. Trudno również wyobrazić sobie sytuację, iż każdorazowo każdy konsument, już po kupnie lub świadczeniu usługi, neguje wysokość wynagrodzenia lub cenę, która była mu wcześniej znana, poprzez żądanie wykazania i wyliczenia, co składało się na wynagrodzenie sprzedającego czy też zleceniobiorcy, jaką część stanowiły koszty związane z działalnością przedsiębiorcy, czy z daną usługą. Podsumowując, zastrzeżenie w postanowieniach zawartej umowy opłaty przygotowawczej jako dodatkowego kosztu pożyczki, niezależnego od odsetek kapitałowych, jest nie tylko dopuszczalne w przypadku kredytów konsumenckich, udzielanych na podstawie przepisów ustawy o kredycie

konsumenckim przez przedsiębiorców, ale także stanowi powszechnie akceptowaną praktykę rynkową, stosowaną nie tylko wśród instytucji pożyczkowych, ale także i innych instytucji sektora finansowego”.

Jak już wyżej wspomiano nie jest słuszny zarzut naruszenia przepisu art. 3851 kc. Przepis ten stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Pod pojęciem działania wbrew dobrym obyczajom kryje się wprowadzanie do umowy klauzul, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku, natomiast przez rażące naruszenie interesów konsumenta rozumie się nieusprawiedliwioną dysproporcję - na niekorzyść konsumenta - praw i obowiązków stron, wynikających z umowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2006 r., I CSK 173/06, Lex nr 395247).

Ustalone w umowie opłaty nie przekraczały kwoty pozaodsetkowych kosztów kredytu wynikających z ustawy o kredycie konsumenckim, w sprawie nie zachodziły żadne szczególne okoliczności na które powoływałyby się pozwana. Pozwana nie podnosiła, że nie były jej znane warunki udzielenia umowy, nie skorzystała także z prawa odstąpienia od umowy. W ocenie Sądu nie zostały spełnione przesłanki ustawowe pozwalające na stwierdzenie, że kwestionowane zapisy umowne stanowią klauzule abuzywne.

Nie jest zasadny również zarzut nieotrzymania przez pozwaną wezwania do zapłaty – strona powodowa przedstawiła w tym zakresie stosowne dowody (k. 70-71). Ponadto jak słusznie wskazywała, samo wniesienie pozwu w niniejszej sprawie może zostać uznane jako wypowiedzenie umowy pożyczki (k. 64), gdyż zawarte umowy pożyczki miały charakter terminowy.

Sąd powództwo zostało uwzględnione przez Sąd w całości zgodnie z żądaniem pozwu, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty (pkt I wyroku).

O kosztach postępowania Sąd orzekł w myśl art. 98 kpc. Pozwana przegrała proces w całości, zobowiązana jest więc wrócić powodowi poniesione przez niego koszty procesu, na które składają się wynagrodzenie pełnomocnika zł. wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa oraz opłata od pozwu.

Sędzia:

ZARZĄDZENIE

1) (...)

2) (...)

Sędzia: 2.07.2020r.